

Celem badań podjętych w ramach niniejszego projektu jest zdefiniowanie zakresu użytkowania dziko rosnących gatunków grzybów przez mieszkańców historycznej krainy Mazowsza poprzez zastosowanie interdyscyplinarnych metod z zakresu etnomykologii. Prowadzenie badań terenowych opartych na współpracy z lokalnymi mieszkańcami pozwoli na uzyskanie nowych i bezprecedensowych informacji na temat rzeczywistego składu gatunkowego pozyskiwanych grzybów, poziomu lokalnej wiedzy na temat potencjału użytkowego mykoflory centralnej Polski, ekologii gatunków oraz ich rzeczywistej ochrony. Przyjmując, iż osoby zajmujące się regularnym zbiorem grzybów na własne potrzeby uczestniczą jednocześnie w swoistym rodzaju monitoringu zmian zachodzących w lokalnej mykoflorze, prowadzone badania mają także na celu stworzenie bazy zawierającej doniesienia na temat tych zmian. Wysoka próba jak jest planowane przeprowadzenie 760 wywiadów z mieszkańcami 38 mazowieckich wsi pozwoli na uwierzytelnienie pozyskanych informacji i statystyczne pozbycie się wyników skrajnych i mało wiarygodnych. Istotnym elementem badań będzie próba odnalezienia przypadków wykorzystania gatunków rzadkich i chronionych oraz uzyskanie informacji na temat celowości, metod i rozmiaru ich użytkowania.

Badaniami podstawowymi podjętymi w ramach projektu są badania etnomykologiczne na terenie historycznego regionu Mazowsza, prowadzone w oparciu o metody zgodne z metodami badań z dziedziny etnobiologii. Dotychczas w krajach europejskich skupiano się na badaniach związanych z etnobotaniką, czesto pomijając kwestię etnomykologii. Przeprowadzenie badań w ramach niniejszego projektu będzie pierwszym próbą dokonania kompletnej dokumentacji etnomykologicznej określonego regionu Polski. Badania te będą miały jednocześnie charakter pionierski nie tylko w odniesieniu do naszego kraju, lecz również w skali europejskiej. Jako badania interdyscyplinarne łączące tematykę oraz metodami z zakresu mykologii, leśnictwa, ekologii i etnografii. Umożliwi to pełne zobrazowanie rzeczywistego stanu badanego procesu i analizę wpływu obustronnych zależności panujących między lokalną ludnością a mykobiotą. W kontekście nauk o przyrodzie badania te pozwolą na uzyskanie nowych informacji dotyczących użytkowania niedrzewnych produktów leśnych, jakimi są grzyby leśne.

Lokalna wiedza związana z tradycyjnie użytkowymi elementami przyrody często posiada znamiona wiedzy naukowej. Tak jak w przypadku badań naukowych, przekazywanym z pokolenia na pokolenie informacjom towarzyszą cię działania do wiadczalne. Efektem tych działań jest obecnie posiadana i stosowana przez ludność Mazowsza wiedza na temat grzybów. Użytkowanie owocników grzybów jest jednym z najbardziej charakterystycznych przykładów tradycyjnego użytkowania produktów dzikiego pochodzenia. Przeprowadzenie badań polegających na zgromadzeniu powyższej wiedzy, poprzez zastosowanie dużej ilości prób w formie przeprowadzonych wywiadów, następnie uszeregowanie pozyskanych danych wraz z poddaniem ich analizie statystycznej i korektą naukową weryfikacją uwierzytelnionych informacji, pozwoli na uzyskanie nowych, dokładniejszych informacji na temat występowania oraz znaczenia dziko rosnących grzybów na terenie Mazowsza. Istotną kwestią jest również niejednolita nomenklatura ludowa, która często jest przyczyną błędnych doniesień na temat występowania, użytkowania oraz ekologii poszczególnych gatunków grzybów. Przyporządkowanie miejscowych nazw ludowych odpowiednim taksonom pozwoli uniknąć dalszych błędów przy analizie lokalnych relacji odnoszących się do składu gatunkowego mykoflory. Niniejsze badania mogą być także źródłem informacji na temat nietypowych metod zastosowania grzybów lub wykorzystania grzybów dotychczas nie posiadających udokumentowanego przeznaczenia. Pozwoli to na dalszą analizę i weryfikację zasadności tych doniesień oraz na poszerzenie ogólnej wiedzy dotyczącej ich potencjału użytkowego. Informacje na temat zbioru gatunków rzadkich i chronionych pozwolą natomiast na odnotowanie ich możliwych stanowisk, weryfikację poziomu lokalnej wiedzy na temat ograniczeń związanych z ochroną gatunków grzybów oraz określenie znaczenia i zasadności zbioru tych gatunków dla lokalnej ludności. Ocena znajomości poszczególnych gatunków grzybów przez mieszkańców Mazowsza pozwoli także na określenie ewentualnych zagrożeń wynikających z błędnego rozpoznania gatunków lub braku wiedzy na temat gatunków trujących. Wiedza ta może mieć dalsze zastosowanie przy podejmowaniu działań edukacyjnych wśród ludności zajmującej się niekomercyjnym zbiorem grzybów.